

HEKİMLERİN İDARE HUKUKUNDAN KAYNAKLANAN SORUMLULUĞU

Av. Dr. NURHAN DEMİRHAN
(Sağlık Yön.Uzm.-Tıp Doktoru)

Sorumluluk

- uyulması gereken kurallara aykırı davranışın, hesabını verme durumu

Sağlık alanında bu kurallar

- Tıp bilimi
- Hukuk
- Etik kurallar
- Meslek odalarının ve işverenin koyduğu kuralların bütününden oluşmaktadır.

• İDARİ SORUMLULUK

- Sağlık hizmetlerinin sunumundan kaynaklı idari sorumlulukta hizmet kusurundan söz edildiği gibi, idarenin “kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu” nu belirten Anayasa’nın 125. maddesi son fıkrasına göre de “kusursuz sorumluluk” söz konusu olmaktadır.
- İdarenin kişinin sağlığını bozucu eylem ve işlemlerine karşı Anayasa’nın 125. maddesi başta olmak üzere idarenin sorumluluğuna ilişkin hükümler çerçevesinde idari yargı yolu dahil olmak üzere başvuru yolları açıktır.

- Devletin üstlendiği tıbbi yardım hakkında Anayasa'nın 40. maddesinde, "kişinin resmi görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da kanuna göre devletçe tazmin edileceği" belirtilmektedir.
- Bu nedenle yönetim, kendi kusuru olmasa bile, görevlendirdiği memur veya diğer kamu personelinin (doktor, hemşire, teknisyen) kusurlu davranışından sorumlu olur.
- Kamu sağlık kurum/kuruluşlarında işlenen kusurlardan dolayı tazminat sorumluluğu devlete aittir. Bu nedenle, tazminat davası için açılacak olan davalarda muhatap idaredir, idare ise sorumlu olan hekim veya diğer sağlık çalışanları hakkında uygulama başlatabilir.

- Devlet Memurları Kanunu'nun 13.maddesi de aynı ilkeyi tekrarlamaktadır. Buna göre: “Kişiler, kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Ancak, devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır”.

- Anayasa'nın 129. maddesinin beşinci fıkrasında yer alan *“Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir.”* hükmü, kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri her türlü kusurdan kaynaklanan tazminat davalarının muhatabının idare olduğunu açıkça ifade etmektedir.

Hekimlerin tıbbi uygulamalarından doğan sorumlulukları;

- a. Ceza (hapis ve adli para cezası) sorumluluğu,**
- b. Tazminat (hukuk) sorumluluğu,**
- c. Disiplin sorumluluğu**
- d. Mesleki sorumluluğu**

Disiplin Sorumluluğu

Disiplin sorumluluğu:

- ortak amaç için çalışan kişilerin
- düzenini sağlamak amacıyla
- kendi özel mevzuatında belirlenmiş,
- hiçbir ceza kanununa girmeyen yaptırımlar bütünü olarak tanımlanabilir.

- Disiplin sorumluluğu;
- Kamuda kurallara uymama; görev kusuru nedeniyle görevi kötüye kullanma, görev ihmali,
- Kamu hizmetinin yürütölmesi amacıyla, yasalarda düzenlenen görevleri gereği gibi yerine getirmeyen veya ihlal eden memurlar hakkında disiplin soruşturması açılabilir

Hekimlerin Disiplin Sorumluluğu

Hekimin **kamu ya da özel bir sağlık kuruluşunda** çalışıyor olması sorumluluğun şeklini,

- sorumluluğun soruşturulması prosedürünü değiştirmektedir.

1. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu' na tabi çalışanlar
2. 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu' na tabi çalışanlar
3. 5258 Sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun, Yönetmelik ve sözleşme kapsamında çalışanlar
4. 4924 Sayılı Eleman Temininde Güçlük Çekilen Yerlerde Sözleşmeli Sağlık Personeli Çalıştırılması Hakkında Kanun uyarınca sözleşmeli çalışanlar
5. Türk Silahlı Kuvvetlerinde çalışanlar

İlgili Mevzuat:

- 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu
- Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Hakkında Yönetmelik
- Sağlık Bakanlığı Disiplin Amirleri Yönetmeliği

- Disiplin cezaları, kamu hizmetinin gereği gibi yürütülebilmesi bakımından kamu görevlilerinin mevzuat uyarınca yerine getirmek zorunda oldukları ödev ve sorumlulukları ifa etmemeleri veya mevzuatta yasaklanan fiillerde bulunmaları durumunda uygulanan yaptırımlar olup, memurların özlük hakları üzerinde doğrudan ve önemli sonuçlar doğurmaları sebebiyle sübjektif ve bireysel etkileri bulunduğu gibi kamu görevinin gereği gibi sürdürülebilmesi ve kamu düzeninin sağlanması bakımından objektif ve kamusal öneme sahiptirler. Bu bakımdan disiplin soruşturmasının yapılmasında izlenecek yöntem, ceza verilecek fiiller ve ceza vermeye yetkili makam ve kurullar pozitif olarak mevzuatla belirlenmekte, doktrin ve yargısal içtihatlarla da konu ile ilgili disiplin hukuku ilkeleri oluşturulmaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu memur, sözleşmeli personel ve geçici personele ilişkin;

- *-ilkeleri,*
 - *-hedefleri,*
 - *-istihdam şekillerini,*
 - *-memurların ödev ve sorumluluklarını,*
 - *-genel haklarını,*
 - *-yükümlülüklerini ve*
 - *-uymak zorunda oldukları yasakları*
- sistemli şekilde ortaya koymaktadır.*

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, sağlık bakanlığının kendi özel kanunları ve bu kanunlara dayanılarak çıkartılan tüzük, yönetmelik ve yönerge de **suç sayılan söz, fiil ve davranışlar idari su/disiplin suu** olup sadece memurlar tarafından işlenebilir. Bu sular hakkında ise, idari soruşturma yapılır.

kusurlu davranışlar karşısında uygulanan cezaya da **"idari ceza /disiplin cezası"** adı verilmektedir.

Disiplin Amiri ve Disiplin Cezaları:

Madde 124: (Değişik: birinci fıkra: 29/11/1994 KHK 243/25 md.) Disiplin amirleri; kurumlarının kuruluş ve görev özellikleri dikkate alınarak devlet personel başkanlığının görüşüne dayanılarak özel yönetmeliklerinde tayin ve tespit edilecek amirlerdir.

Madde 125: (Değişik : 12/5/1982-2670/31 md.)

***-Devlet Memurlarına Verilecek Disiplin Cezaları ile Her Bir Disiplin Cezasını Gerektiren Fiil ve Haller Şunlardır :**

A-Uyarma : Memura, görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

- a) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımında kayıtsızlık göstermek veya düzensiz davranmak,
- b) Özürsüz veya izinsiz olarak göreve geç gelmek, erken ayrılmak, görev mahallini terk etmek,

- c) Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine riayet etmemek,
- d) Usulsüz müracaat veya şikayette bulunmak,
- e) Devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak,
- f) Görevine veya iş sahiplerine karşı kayıtsızlık göstermek veya ilgisiz kalmak,
- g) Belirlenen kılık ve kıyafet hükümlerine aykırı davranmak,
- h) Görevin işbirliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak.

B-Kınama Cezası: Memura, görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir.

Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

- a) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımından kusurlu davranmak,
- b) Eşlerinin, reşit olmayan veya mahcur olan çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini belirlenen sürede kurumuna bildirmemek,
- c) Görev sırasında amire hal ve hareketi ile saygısız davranmak,
- d) Hizmet dışında Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,
- e) Devlete ait resmi araç, gereç ve benzeri eşyayı özel işlerinde kullanmak,

- f) Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek,
- g) İş arkadaşlarına, maiyetindeki personele ve iş sahiplerine kötü muamelede bulunmak,
- h) İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak
- ı) Görev mahallinde genel ahlak ve edep dışı davranışlarda bulunmak ve bu tür yazı yazmak, işaret, resim ve benzeri şekil çizmek ve yapmak,
- j) Verilen emirlere itiraz etmek,
- k) Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak,
- l) Kurumların huzur, sükun ve çalışma düzenini bozmak.
- m) (Ek:17/9/2004-5234/1 md.)Yetkili olmadığı halde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç vermek.

C-Aylıktan Kesme: Memurun, brüt aylığından 1/30 - 1/8 arasında kesinti yapılmasıdır.

Aylıktan Kesme cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

- a) Kasıtlı olarak; verilen emir ve görevleri tam ve zamanında yapmamak, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmemek, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçleri korumamak, bakımını yapmamak, hor kullanmak,
- b) Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek,
- c) Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak,
- d) Görevle ilgili konularda yükümlü olduğu kişilere yalan ve yanlış beyanda bulunmak,

- e) Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek,
- f) Görev yeri sınırları içerisinde her hangi bir yerin toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz olarak kullanılmasına yardımcı olmak,
- g) İkamet ettiği ilin hudutlarını izinsiz terk etmek,
- h) Toplu müracaat veya şikayet etmek,
- ı) Hizmet içinde Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,
- j) Yasaklanmış her türlü yayını görev mahallinde bulundurmak

D-Kademe İlerlemesinin Durdurulması: Fiilin ağırlık derecesine göre memurun, bulunduğu kademedeki ilerlemesinin 1 - 3 yıl durdurulmasıdır.

Kademe İlerlemesi cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

- a) Göreve sarhoş gelmek, görev yerinde alkollü içki içmek,
- b) Özürsüz ve kesintisiz 3 - 9 gün göreve gelmemek,
- c) Görevi ile ilgili olarak her ne şekilde olursa olsun çıkar sağlamak,
- d) Amirine veya maiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak,
- e) Görev yeri sınırları içinde herhangi bir yeri toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz kullanmak veya kullandırmak,
- f) Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek,
- g) (Mülga:17/9/2004-5234/33 md.)
- h) Ticaret yapmak veya Devlet memurlarına yasaklanan diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak,

- i) Görevin yerine getirilmesinde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmak, kişilerin yarar veya zararını hedef tutan davranışlarda bulunmak,
- j) Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak,
- k) Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak,
- l) Amirine, maiyetindekilere, iş arkadaşları veya iş sahiplerine hakarette bulunmak veya bunları tehdit etmek,
- m) Diplomatik statüsünden yararlanmak suretiyle yurt dışında, haklı bir sebep göstermeksizin ödeme kabiliyetinin üstünde borçlanmak ve borçlarını ödemedeki tutum ve davranışlarıyla Devlet itibarını zedelemek veya zorunlu bir sebebe dayanmaksızın borcunu ödemededen yurda dönmek,
- n) Verilen görev ve emirleri kasten yapmamak,
- o) Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak.

E-Devlet Memurluğundan Çıkarma: Bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır.

Devlet Memurluğundan Çıkarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

- a) İdeolojik veya siyasi amaçlarla kurumların huzur, sükun ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak,
- b) Yasaklanmış her türlü yayını veya siyasi veya ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart, bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları kurumların herhangi bir yerine asmak veya teşhir etmek,
- c) Siyasi partiye girmek,

- d) Özürsüz olarak (...) (1) bir yılda toplam 20 gün göreve gelmemek,
- e) Savaş, olağanüstü hal veya genel afetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak,
- f) Amirine ve maiyetindekilere fiili tecavüzde bulunmak,
- g) Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak
- h) Yetki almadan gizli bilgileri açıklamak,
- ı) Siyasi ve ideolojik eylemlerden arananları görev mahallinde gizlemek,
- j) Yurt dışında Devletin itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak,
- k) 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanuna aykırı fiilleri işlemek.

******-Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların *sicilden silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır.*

Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının *üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verilir.*

******-Geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmaları olumlu olan ve iyi veya çok iyi derecede sicil alan memurlar için *verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir.*

Disiplin Cezası Verilebilmesi İçin;

- ❖ -İşlenmiş bir suçun bulunması,
- ❖ -Bu suçun bir memur tarafından işlenmiş olması,
- ❖ -Soruşturma yapılmış olması,
- ❖ -Memurun savunmasının alınmış olması,
- ❖ -Suçun zaman aşımına uğramamış olması,
- ❖ Verilecek disiplin cezasının yasada belirlenmiş olması gerekir.

Disiplin Cezalarının Sicilden Silinmesi

Cezaların sicilden silinme süresi anılan kanunun 133. maddesinde belirtilmiştir. Bu maddeye göre;

*-"uyarma" ve "kınama" cezaları cezanın uygulanmasından 5 sene,

*-"aylıktan kesme" ve "kademe ilerlemesinin durdurulması" cezaları da 10 sene sonra sicilden silinir.

Disiplin Cezası Uygulamasında Takdir Hakkı

Disiplin cezalarının uygulanmasıyla ilgili olarak anılan kanunun 126. maddesinde;

"Disiplin Kurulu ve Yüksek Disiplin Kurulu'nun ayrı bir ceza tayinine yetkisi yoktur; **cezayı kabul veya reddeder.** Ret halinde, atamaya yetkili amirler,

15 gün içinde başka bir disiplin cezası vermekte serbesttirler." hükmü yer almaktadır.

Disiplin Cezası Vermeye Yetkili Amir ve Kurallar

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 126. maddesine göre;

*-"uyarma", "kınama" ve "aylıktan kesme" cezaları disiplin amirleri tarafından;

*-"Kademe İlerlemesinin Durdurulması" cezası,

--memurun bağlı olduğu kurumdaki "Disiplin Kurulunun" kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amirler tarafından,

--"İl Disiplin Kurulunun" kararına dayanan hallerde valiler tarafından verilir.

*-"Devlet memurluğundan çıkarma" cezası amirlerin bu yoldaki isteği üzerine, memurun bağlı bulunduğu kurumun "Yüksek Disiplin Kurulu" kararı ile verilir.

- ***Memurun Savunma Hakkı***

- 1982 Anayasası'nın 129. maddesinde; "Memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları memurlarına savunma hakkı tanınmadıkça disiplin cezası verilemez." denilmektedir.
- Anayasanın yukarıya alınan hükmüne dayanılarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu' nun 130. maddesinde;
- "Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez. Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun (7) günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur; savunma hakkından vazgeçmiş sayılır." denilmiştir.

Soruşturma sırasında müfettiş veya muhakkikin memurun ifadesini alması, yasa maddesinde yazılı memurun savunması değildir.

- ***Disiplin Cezalarına İtiraz***
- 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 135. Maddesinde Disiplin Cezalarına İtirazların;
- *-Disiplin amirleri tarafından verilen disiplin cezalarına karşı itiraz, varsa bir üst disiplin amirine yoksa disiplin kurullarına yapılabilir. Ayrıca bu cezalara karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

❖ *Disiplin amirleri ve disiplin kurulları tarafından verilen disiplin cezalarına yapılacak itirazlarda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren 7 gündür. Bu süre içerisinde itiraz edilmeyen cezalar kesinleşir*

❖ *İtiraz mercileri itiraz dilekçeleri ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren **30 gün içinde** kararlarını vermek zorundadır. Kaldırılan cezalar sicilden silinir.(md.136)*

Disiplin Cezalarında Zaman Aşımı

**-Zaman aşımı, kanunda yazılı sürelerin geçmesiyle Devletin dava etme ve ceza verme yetkisinin düşmesidir.*

Soruşturmaya Başlamada Zaman Aşımı

657 sayılı Kanunun 125. maddesinde sayılan fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin **işlendiğinin öğrenildiği** tarihten itibaren; uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarını içeren suçlarda **BİR AY** içinde disiplin soruşturmasına, memuriyetten çıkarma cezasını gerektiren suçlarda ise **ALTI AY** içinde disiplin kovuşturmasına başlanması gerekmektedir.

Ceza Vermede Zaman Aşımı

Ceza vermede zaman aşımı"; disiplin suçunun işlendiği tarihten itibaren en geç **İKİ YIL** içerisinde soruşturmanın bitirilip memura gerekli disiplin cezasının uygulanmış olmasını gerektiren zamanın aşılmasıdır.

Ceza vermede zaman aşımı, **fiilin işlendiği tarihin ertesi gününden itibaren** işlemeye başladığından, bu günün çok iyi belirlenmesi gerekir.

Ayrıca, soruşturma raporlarının başlangıç kısımlarında disiplin fiillerinin vuku bulunduğu ve işlendiğinin öğrenildiği tarihlerin **yıl, ay ve gün olarak açıkça belirtilmesi yasal bir zorunluluktur.**

Disiplin Cezalarının Uygulama ve Karar Süresi

Disiplin amirleri **uyarma, kınama ve aylıktan kesme** cezalarını soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren **15 gün içinde** vermek zorundadırlar.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren hallerde Disiplin Kurulu da dosyayı aldığı tarihten itibaren **30 gün içinde** soruşturma evrakına göre kararını bildirir.

Memurluktan çıkarma cezası için disiplin amirleri tarafından yaptırılan soruşturmaya ait dosya, memurun bağlı bulunduğu kurumun Yüksek Disiplin Kurulu'na tevdiinden itibaren azami **ALTI AY** içinde bu kurulca, karara bağlanır (**md.128**).

Memurun Görevden Uzaklaştırılması

Görevden uzaklaştırma, Devlet kamu hizmetlerinin gerektirdiği hallerde, görevi başında kalmasında sakınca görülen Devlet memurları hakkında alınan ihtiyati bir tedbirdir. Bu tedbir, soruşturmanın herhangi bir safhasında alınabilir (**md.137**).

a) Görevden Uzaklaştırmaya Yetkili Olanlar :

1. Atamaya yetkili amirler,
2. Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri,
3. İllerde valiler,
4. İlçelerde kaymakamlar (ilçe idare şube başkanları hakkında valinin muvafakatı şarttır).

Valiler ve kaymakamlar tarafından alınan görevden uzaklaştırma tedbiri, memurun kurumuna derhal bildirilir. Haklarında mahkemelerce cezai kovuşturma yapılan memurlar da zikredilen yetkililerce görevden uzaklaştırılabilirler (**md.140**).

b) Görevden Uzaklaştıran Amirin Sorumluluğu:

*-Görevinden uzaklaştırılan Devlet memurları hakkında görevden uzaklaştırmayı izleyen **10 iş günü içinde** soruşturmaya başlanması şarttır. Memuru görevden uzaklaştırdıktan sonra derhal soruşturmaya başlamayan, keyfi olarak veya garaz veya kini dolayısıyla bu tasarrufu yaptığı, yaptırılan soruşturma sonunda anlaşılan amirler hukuki, mali ve cezai sorumluluğa tabidirler (**md. 139**).

Görevden Uzaklaştırmada Süre:

Görevden uzaklaştırma bir disiplin kovuşturması icabından olduğu takdirde en çok **3 AY** devam edebilir. Bu süre sonunda hakkında bir karar verilmediği takdirde memur görevine başlatılır.

Bir ceza kovuşturması icabından olduğu takdirde, görevinden uzaklaştırmaya yetkili amir (Müfettişlerin görevinden uzaklaştırdıkları memurlar hakkında atamaya yetkili amir) ilgilinin durumunu her iki ayda bir inceleyerek görevine dönüp dönmemesi hakkında karar verir ve ilgiliye de yazı ile tebliğ eder (**md. 145**).

Disiplin Soruşturması neticesinde;

incelenen olayın ceza kanunlarına göre suç oluşturduğu kanaati oluşursa,

soruşturma izni verilmesi için inceleme Raporu, yetkili amire (vali, kaymakam) gönderilir.

- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olduklarından 4483 Sayılı Devlet Memurlarının Yargılanmasına Dair Kanun gereğince öncelikle haklarında bir ön inceleme yapılarak soruşturma izni verilmesi gerekmektedir. Ancak bu soruşturma izninden sonra haklarında kovuşturma yapılabilmektedir. .

• 2016/1938 Danıştay 12. Dairesi E: 2015/4946 K: 2016/1938 Sayılı Kararı

• Dava, Hatay Dörtyol Devlet Hastanesinde Başhekim olarak görev yapan davacının, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/B-(a) maddesi uyarınca "Kınama" cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 11.03.2011 tarihli, 58117 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

• Hatay İdare Mahkemesi'nin 15.11.2012 tarihli, E:2011/2376, K:2012/1511 sayılı karar ile doğrudan temin ve pazarlıkla yapılan alımlardaki bazı faturalarda tutarsızlıklar olduğu, Başhekim olan davacının da verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında kusurlu davranmak suretiyle kamu zararına neden olduğunun sübuta erdiği, davacının subuta eren eylemi nedeniyle kınama cezası ile cezalandırılmasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

• Bu karara karşı davacı tarafından itiraz edilmesi üzerine, Adana Bölge İdare Mahkemesinin 29.05.2013 tarihli, E:2013/2403, K:2013/2383 sayılı kararıyla;

- Sağlık Bakanlığı Disiplin Amirleri Yönetmeliğinin ekinde yer alan cetvelde, ilçelerde görevli baştabiplere disiplin cezası vermeye yetkili disiplin amirinin il sağlık müdür yardımcısı, üst disiplin amirinin ise il sağlık müdürü olarak gösterildiği, bu durumda, davacının soruşturma sonucunda isnat edilen fiilin subuta ermesi nedeniyle disiplin cezası vermeye yetkili disiplin amirince cezalandırılması gerekirken, Sağlık Bakanlığı, Müsteşarlık Makamınca tesis edilen disiplin cezası işleminde yetki yönünden hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle Hatay İdare Mahkemesinin karar bozularak kaldırılmıştır.

- Bozma kararına karşı davalı idare tarafından yapılan karar düzeltme isteminin, Adana Bölge İdare Mahkemesinin 12.12.2013 tarihli, E:2013/6204, K:2013/5694 sayılı kararıyla reddedilmesi üzerine bozma kararı kesinleşmiştir.

- Danıştay Başsavcılığı, 24.10.1982 günlü ve 17848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Hakkındaki Yönetmeliğin 16. Maddesi uyarınca müsteşarın başında bulunduğu kuruluştaki görevli bütün memurların en üst disiplin amiri olduğu ve en üst disiplin amiri olarak haiz olduğu yetkileri her derecedeki memur hakkında doğrudan kullanabileceği, müsteşarın ilçedeki Sağlık Bakanlığı görevlileri hakkında doğrudan disiplin cezası vermesinde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle, Adana Bölge İdare Mahkemesinin 12.12.2013 tarihli, E:2013/6204, K:2013/5694 sayılı kararının 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. Maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasını istemektedir.

- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesinde, bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştayca ilk derece mahkemesi olarak verilip temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenlerin, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabileceği, temyiz isteği yerinde görüldüğü takdirde kararın, kanun yararına bozulacağı, bozma kararının, daha önce kesinleşmiş olan mahkeme veya Danıştay kararının hukuki sonuçlarını kaldırmayacağı ve bozma kararının bir örneğinin ilgili bakanlığa gönderilip, Resmi Gazete'de yayımlanacağı kuralına yer verilmiştir.

- Ayrıca disiplin işlerinde denetimi, etkin ve süratli bir uygulamayı sağlamak için, yukarıdaki fıkrada sayılan disiplin amirlerinin birinci sicil amiri oldukları memurlar ve bakanlıkların doğrudan bakana bağlı birimlerinin başında bulunanlar idari yönden veya sicil bakımından kendilerine bağlı memurların disiplin amiri olarak tayin ve tespit edilirler." kuralı yer almıştır.

- Dava dosyasının incelenmesinden; Hatay Dört     Devlet Hastanesi görevlileri hakkında yapılan soruşturma sonunda düzenlenen soruşturma raporunda, hastane başhekimisi olan davacı ile ilgili olarak, doğrudan temin ve pazarlıkla yapılan alımlardaki bazı faturalarda tutarsızlıklar oldu  , bazı kalemlerdeki tutarların yanlış belirlendiği, doğru olan tutarların hesaplanması ile arada fark olduğu böylelikle kamu zararına sebep olunduğu, Başhekim olan davacının da verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında kusurlu davranmak suretiyle kamu zararına neden olduğuna ilişkin iddianın sübuta erdiği, davacının sübuta eren eylemi nedeniyle kınama cezası ile cezalandırıldığı, davanın bu işlemin iptali istemiyle a  ıldığı anlaşılmıştır.

- Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Hakkındaki Yönetmeliğin 16. Maddesi uyarınca müsteşarlar, bulundukları kurumlarda çalışan tüm memurların en üst disiplin amiri sıfatına sahip olup, en üst disiplin amiri olarak haiz oldukları yetkileri her derecedeki memur hakkında doğrudan kullanabilmektedirler. Bu nedenle dava konusu olayda, hastane başhekimisi olan davacının, müsteşar tarafından kınama cezası ile cezalandırılmasına ilişkin işlemde yetki yönünden hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

- Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcılığının kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile Adana Bölge İdare Mahkemesi'nin 12.12.2013 tarihli, E:2013/6204, K:2013/5694 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca hükmün hukuki sonuçlarına etkili olmamak üzere kanun yararına bozulmasına, kararın birer örneğinin ilgili Sağlık Bakanlığı ve davacı ile Danıştay Başsavcılığı'na gönderilmesine ve kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasına, 06/04/2016 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

- Danıştay 15. Dairesi E: 2015/6119 K: 2015/5733 Sayılı Kararı

- Dava, davacıların yakını hastanın İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesinde gördüğü tedavi sırasında hastane mikrobiyoloji neticesinde hayatını kaybetmesi nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle açılmıştır.

İzmir 2. İdare Mahkemesi'nce; olayla ilgili Adli Tıp Kurumu tarafından hazırlanan bilirkişi raporu dikkate alınarak, sunulan sağlık hizmetinde kusur bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Davacılar tarafından, hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek İdare Mahkemesi kararının bozulması istenilmektedir.

Anayasanın 125. maddesinde, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararları ödemekle yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır.

İdarenin yürütmekle yükümlü olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru; hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır.

- Zarar gören kişinin hizmetten yararlanan durumunda olduğu ve hizmetin riskli bir nitelik taşıdığı hallerde, idarenin tazmin yükümlülüğünün doğması için; zararın, idarenin hizmet kusuru sonucu meydana gelmiş olması gerekmektedir.

Bünyesinde risk taşıyan hizmetlerden olan sağlık hizmetinden yararlananın zarara uğraması halinde, bu zararın tazmini, idarenin hizmet kusurunun varlığı halinde mümkün olabilecektir.

- Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliğinin 31. maddesine göre; Ameliyathane enfeksiyonlarını önlemek için ilave olarak aşağıdaki tedbirler de alınır.

a) Hasta ile enfeksiyon:

Ameliyathane enfeksiyonlarının önlenmesi için gerekli tıbbi önlemler alınır.

b) Personel ile enfeksiyon:

Ameliyata girecek personel yıkama tekniğine uygun olarak temizlenir.

Eldivenlerin delik olmamasına, ameliyat gömleklerinin steril olmasına, ter ve sair ile ıslanarak bulaşmamasına dikkat edilir.

C) Hava ile enfeksiyon:

Fenni olmıyan havalandırma hava enfeksiyonuna sebep olur. Personelin maske takmasına ve maskenin ıslanmamasına dikkat edilmesi gerekir.

- Hava enfeksiyonu ençok sokak kıyafeti ile ameliyathaneye girilmesinden olduğu için çok acele hallerde bile ameliyathaneye girişte gömlek giyilmesi gerekir.

d) Aletlerle ve diğer malzeme ile enfeksiyon: Aletler, eldivenler, dikiş materyeli, solusyonlar ve diğer malzeme ile enfeksiyon geçmesine mani olmak için çok emin bir sterilizasyon sistemi uygulanır. En az ayda bir bakteriyolojik olarak sterilizasyon denetimi yapılır. Her ameliyat gününden sonra ameliyathanede etkili bir dezenfeksiyon yapılır.

- Dosyanın incelenmesinden; davacıların yakınının sağ bacağında ağrı şikayetiyle başvurduğu İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesinde 26/03/2007 tarihinde ameliyat olduğu, şikayetinin devam etmesi üzerine  kez daha ameliyat olduğu, yeniden rahatsızlanması üzerine yapılan tahlillerde MRSA mikrobi bulaştığının tespit edildiği, intaniye kliniğinde takibine devam edildiği, akciğerlerindeki sorundan dolayı İzmir Tepecik Göğüs Hastalıkları Hastanesine sevk edildiği, bir süre daha tedavi gördükten sonra taburcu edildiği ve 12/08/2008 tarihinde hayatını kaybettiği, bunun üzerine yapılan tedavinin hatalı ve kusurlu olduğu ileri sürülerek olay nedeniyle uğranılan zararın tazmini istemiyle davacılar tarafından yapılan başvurunun reddi üzerine bakılan davanın aıldığı anlaşılmaktadır.

- Mahkemece yapılan ara kararı ile davacılar yakınının tedavi sürecinde davalı idarenin hizmet kusurunun bulunup bulunmadığının tespiti amacıyla dosya üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verilmiş olup, Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Kurulu tarafından düzenlenen 03/08/2011 tarih ve 2528 karar sayılı bilirkişi raporunda; hastane enfeksiyonunun tüm önlemlere rağmen en gelişmiş ülkelerde bile görülebildiği ve yüksek ölüm riski bulunduğu, damar patolojisine yönelik uygulanan ameliyatlara ve tedaviye rağmen kendinde mevcut damar patolojisine bağlı tekrar tekrar tromboembolinin oluşması, mevcut romatoit artrit nedeniyle kortizon kullanımı öyküsü ile sigara kullanımı öyküsü, diyabet hastalığının mevcudiyeti ile birlikte değerlendirildiğinde bu tür vakalarda hastane enfeksiyonu oluşmasını kolaylaştıracağı, hastane enfeksiyonunun saptanması üzerine buna yönelik gerekli tedavilerin yapılmış olduğu, davalı idareye atfı kabil kusur bulunmadığı görüş ve kanaatinin bildirildiği, raporda MRSA mikrobunun bulaşmasının nedeni ile teşhiste gecikme olup olmadığı hakkında herhangi bir değerlendirme yapılmadığının anlaşılması üzerine Mahkemece yapılan ara kararı ile bu kez; ölüm olayına yol açan hastane mikrobunun üreme nedeni, hastaya hangi yolla ve hangi ortamda bulaştığı (ameliyathane veya yoğun bakım ortamı dışında bulaşma ihtimali var ise olayda buna dair bir bulgunun tespit edilip edilmediği) ile hastalığın tanı ve teşhisinde herhangi bir gecikme yaşanıp yaşanmadığı hususlarında

- değerlendirme yapılması amacıyla ek rapor istenilmesine karar verilmiş olup,
- Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Kurulunun 13/06/2012 tarih ve 2312 karar sayılı ek bilirkişi raporunda; Enfeksiyon Kontrol Komitesinin periyodik olarak yaptığı incelemelerde hastanın ameliyat olduğu günlerde yoğun bakım ve ameliyathaneden alınan ortam kültürlerinde MRSA üremesine rastlanmadığı, hastanın eşinin enfeksiyondan korunma konusunda eğitildiği, yara yeri kültüründe MRSA üremesi saptanmasının hemen ardından intaniye kliniğinde izolasyonu sağlanarak medikal tedavisine başlandığı, hastanın öyküsünün mevcut hastalıkları dikkate alındığında hastane enfeksiyonu oluşmasını kolaylaştıracadığı, hastanede yattığı süre içinde bu enfeksiyona maruz kalınabileceği, en gelişmiş ülkelerde bile tüm önlemlere rağmen bu enfeksiyonun görülebildiği, tanının konulmasıyla birlikte gerekli tedavinin hastaya zamanında yapıldığı, dolayısıyla hastane personeli ve hekimlere atfı kabil kusurun bulunmadığı yönünde görüşe yer verilmiştir.

Sağlık hizmetinden yararlanan kişilerin uğramış olduğu zararın tazmin edilebilmesi için idarenin ilgiliye yönelik bir eyleminin (hizmetinin) olması, bu eylemden dolayı zarara uğraması, eylem ile zarar arasında illiyet bağının bulunması, eylemde ve hizmetin yürütülmesinde idarenin hizmet kusurunun bulunması gerekmektedir.

- **Hatalı Tıbbi Uygulama (Malpraktis);**
Türk Tabipleri Birliği Hekimlik Meslek Etiği Kuralları'nın 13. maddesinde, tıbbi hata tanımlanmaktadır. Tıp biliminin standartlarına ve tecrübelerine göre gerekli olan özenin bulunmadığı ve bu nedenle de olaya uygun gözükmeyen her türlü hekim müdahalesi uygulama hatası (malpraktis) olarak anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, hastanın tanı ve tedavisi sırasında standart uygulamanın yapılmaması, bilgi ve beceri eksikliği, hastaya uygun tedavi uygulanmaması; tıbbi hata olarak tanımlanabilir. Bu noktada hatalı tıbbi uygulama sonucu doğacak sorumluluk kusura dayalı genel sorumluluktur. Hekimin hukuksal sorumluluğu bakımından ölçü; tecrübeli bir uzman hekim standardıdır. Hekim, objektif olarak olayların normal gelişimine ve subjektif olarak da kendi kişisel tecrübesine, kişisel yeteneğine, bireysel mesleki bilgisine, eğitiminin nitelik ve derecesine göre, hastanın sağlığında bir zarar gelmesini önceden görebilecek durumda olmalıdır. Bu halde karşımıza özen yükümlülüğü çıkmaktadır. Hekimin özen yükümlülüğünün ihlali, üç alanda yoğunlaşmaktadır; birincisi, hastanın tedavisinde yani teşhis, endikasyon, tıbbi tedbirin seçimi, bu tedbirin uygulanması, tedavi yahut cerrahi girişim sonrası bakım alanındadır. İkincisi, hastanın aydınlatılması ve anamnez alınmasıdır.

- Üçüncüsü, klinik organizasyonu alanında (personelin niteliği, yeterli sayıda personel bulundurulması, hekimlerin birbiriyle işbirliği (Konsültasyon)dir. Bu üç alandaki kusuru, sırasıyla uygulama kusuru(tedavide hata), aydınlatma kusuru ve organizasyon kusuru olarak değerlendirmek mümkündür. Bu üç kusura Tıbbi Uygulama Hatası (Malpraktis) adı verilmektedir.

Bu noktada tıbbi standart kavramına açıklık getirilmelidir.Tıbbi standart kavramı ile, tıp ilminin genel olarak tanınıp kabul edilmiş meslek kuralları kastedilmektedir. Tıbbi standart ihlali değişik şekillerde gerçekleşebilir; teşhis, tedavi (endikasyon eksikliği, yanlış tedavi yönteminin seçimi) ve müdahale sonrası bakım yönetimi bunlardan bazılarıdır.

Komplikasyon; Komplikasyon ise, tıbbi girişim sırasında öngörülmeyen, öngörülse bile önlenemeyen durum, istenmeyen sonuçtur; ancak bunun bilgi ve beceri eksikliği sonucu olmaması gerekir. Bu tanıma göre, hekimin tıbben kabul ettiği normal risk ve sapmalar çerçevesinde davranarak gerekli dikkat ve özeni göstermesine rağmen ortaya çıkan istenmeyen sonuçlardan yasal olarak sorumlu olmayacağı belirtilmektedir. Hasta tıbbi uygulama sırasında ve sonrasında kusur olmadan da oluşabilecek istenmeyen sonuçları, komplikasyonları bilirse ve uygulamaya onay verirse tıbbi müdahale hukuka uygun olur..

- Hastada oluşan zararlı sonuç öngörülemiyor ve önlenemiyorsa veya öngörülebilse bile (hastanın yeterince aydınlatılmış, onayı alınmış olması ve uygulamada kusur olmaması şartı ile) önlenemiyorsa bu durumun komplikasyon olarak kabulü gerekmektedir. Yine bu noktada, tıbbi standartlardan sapılmaması, mesleki tecrübe kurallarına riayet edilmiş olması gereklidir. Yine meydana gelen komplikasyon sonrası süreçte de uygulanan teşhis ve tedavinin de tıp kurallarına uygun olması gerekmektedir. Bu noktada komplikasyon sonrası yönetim süreci de hizmet kusurunun varlığını tespit etme adına önem arz etmektedir
- Dava konusu olayda, Adli Tıp Kurumu tarafından hazırlanan raporda en gelişmiş ülkelerde bile tüm önlemlere rağmen, yüksek ölüm riski bulunan bu enfeksiyonun görülebildiği, hastanede bulunulan süre içinde bu enfeksiyona maruz kalınabileceği, tanının konulmasıyla birlikte gerekli tedavinin hastaya zamanında yapıldığı, dolayısıyla hastane personeli ve hekimlere atfı kabil kusurun bulunmadığı belirtilmiş ise de yukarıda açıklamasına yer verilen tıbbi uygulama hatası-komplikasyon ayırımına ilişkin açıklamalar dikkate alındığında; oluşan durumun, hizmet kusuru kavramının niteliği dikkate alındığında komplikasyondan öte, davalı idareye ait hastanede hijyen şartları açısından gerekli dikkat ve özenin gösterilmemesi sonucu doğduğu anlaşılmaktadır.

- Bu bağlamda, idare tarafından sunulan sağlık hizmetinin kusurlu işletildiği anlaşıldığından davanın reddi yolundaki Mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davacıların temyiz isteminin kabulü ile İzmir 2. İdare Mahkemesi'nin 25/12/2012 tarih ve E:2009/598; K:2012/2289 sayılı kararının BOZULMASINA, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın adı geçen mahkemeye gönderilmesine, 08/10/2015 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

-

TEŞEKKÜRLER